

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 201 «Агрономія»

Допускається до захисту
Зав. кафедри технологій в
рослинництві та захисту рослин
доцент _____ Панченко Т.В.
«01» листопада 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА
ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ
АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ
УКРАЇНИ**

Виконав Холонівський Олександр Іванович _____

Керівник професор Центило Л.В. _____

Я, Холонівський Олександр Іванович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Агробіотехнологічний факультет

Спеціальність: 201 «Агрономія»

Затверджую

Гарант ОП «201» «Агрономія»

_____ професор Грабовський М.Б.
« 01 » _____ листопада _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача

Холонівського Олександра Івановича

**ТЕМА: «ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА
ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ АГРОТЕХНІЧНИХ
ПРИЙОМІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ»**

Затверджено наказом ректора № 48/С від 7.02.2024

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до «01» листопада 2024 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі.

Вихідні дані:

- місце проведення досліджень (характеристика господарства, ґрунтово кліматичні умови);
- метеорологічні умови в роки проведення досліджень;
- матеріал та методика проведення досліджень;
- технологія вирощування культури в досліді.

У відповідності до визначеної мети роботи і відповідно для виконання поставлених завдань розробити схему досліду, підібрати відповідні методи і методики досліджень, сформулювати огляд літературних джерел з обраного напрямку досліджень, охарактеризувати погодні умови в роки досліджень, провести фенологічні спостереження за рослинами, здійснити біометричні вимірювання, обрахунки, аналіз отриманих даних, на цій основі зробити висновки, дати рекомендації виробництву, скласти список літератури, яка використана для аналізу стану вивченості цього питання, обрахувати достовірність приростів урожайності за допомогою прийнятих методик.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	до 21.10.2024	Виконано
Методична частина	до 25.10.2024	Виконано
Дослідницька частина	до 21.10.2024	Виконано
Оформлення роботи	до 25.10.2024	Виконано
Перевірка на плагіат	до 25.10.2024	Виконано
Подання на рецензування	до 31.10.2024	Виконано
Попередній розгляд на кафедрі	28.10.2024	Виконано

Керівник кваліфікаційної роботи _____ професор Центило Л.В.

Здобувач _____ Холонівський О.І.

Дата отримання завдання «20» вересня 2022 р.

РЕФЕРАТ

Холонівський О.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Досліджено і оптимізовано складові елементи технології вирощування культури, що забезпечує формування високої продуктивності та поліпшення якісних показників отриманої продукції.

Використано теоретичні (теорії, гіпотези) та емпіричні (експерименти, наукові дослідження, спостереження, вимірювання тощо) наукові методи досліджень.

Визначено і вивчено особливості росту, розвитку та продуктивності культури залежно від елементів технології вирощування.

Зроблено висновки, що передпосівна обробка насіння протруйниками типу Селест Топ та Ранкона в середньому по роках сприяють покращенню посівних якостей насіння: енергія проростання – на 3%, лабораторна схожість – на 2–3%, польова схожість насіння зростає на 3,2–5,2%. За обробки насіння формуються рослини з кращими фітометричними показниками – висота рослин та маса рослин. Урожайність зерна сорту Елегія миронівська в середньому по роках зростає на 0,26–0,29 т/га, Сімкода миронівська – на 0,19–0,23 т/га за використання обробленого насіння, порівняно з контролем.

Доведено, що зерно сорту Елегія миронівська поступається якості зерна Сімкода миронівська. В останнього вміст клейковини в зерні в середньому по роках складає 28,4–29,5%, а білка – 13,8–14,6%. Зерно, переважно, відповідає 2 класу якості, і лише за використання протруєного насіння формується зерно першого класу якості.

Одержані результати можуть бути використані у виробництві будь яких господарств, що знаходяться у зоні Лісостепу України.

Кваліфікаційна робота магістра містить 55 сторінок, 12 таблиць, список використаних джерел із 42 найменувань, 4 додатків.

Ключові слова: висота рослин, густина стояння, площа листкового апарату, продуктивність фотосинтезу, урожайність, структура урожайності.

ABSTRACT

KHOLONIVSKYI O.I. PECULIARITIES OF WINTER WHEAT GRAIN YIELD FORMATION USING VARIOUS AGROTECHNICAL TECHNIQUES IN THE CONDITIONS OF THE FOREST-STEPPE OF UKRAINE

The components of the culture cultivation technology have been explored and optimized, which ensures the formation of high productivity and improvement of the qualitative indices of the obtained products.

Theoretical methods (theories, hypotheses) and empirical (experiments, scientific researches, observations, measurements, etc.) are used. Scientific methods of research.

The features of growth, development and productivity of culture depending on elements of cultivation technology are determined and studied.

It is concluded that pre-planting seed treatment by means of pollinators such as Celeste Top and Rankon, on average annually, improves seed yields: germination energy - by 3%, laboratory similarity - by 2-3%, field seed germination increases by 3.2-5, 2%. For the treatment of seeds, plants with better phytometric parameters are formed - plant height and mass of plants. The yield of grain of the Elegy mironivsk variety, on average, grows by 0.26 to 0.29 t / ha, and Simododa myronivska - by 0.19-0.23 t / ha for the use of the treated seed, compared with the control.

It is proved that the grain of the Elegia Myronivska variety is inferior to the quality of the grain of Simodo Mironovsky. The last content of gluten in grain is 28.4-29.5% on average, and the protein is 13.8-14.6%. The grain, preferably, corresponds to the 2nd grade of quality, and only the first class quality grain is formed for the use of the protruded seed.

The obtained results can be used in the production of any farms located in the forest-steppe zone of Ukraine.

Master's qualifying work contains 55 pages, 12 tables, list of used sources from 42 titles, 4 applications.

Key words: plant height, standing density, leaf area, productivity of photosynthesis, yield, yield structure.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стан аграрної сфери виробництва і можливості підвищення продуктивності ярої пшениці / Шевченко О.І., Турченко Л.О. // Науково-технічний бюлетень МПП ім. В.М. Ремесла УААН. – К. : Аграрна наука. – 2006. – Вип.5. – С. 247-257.
2. Татарковський О. Ярі пшениця та ячмінь: стан і перспективи ринку [Електронний ресурс] / О. Татарковський // Аграрний тиждень. України. 23 травня 2014. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/analtika/17189-yarpshenicya-ta-yachmn-stan-perspektivi-rinku.html#sel=386:1,393:222>
3. Рожков А. О. Урожайність ярої твердої пшениці залежно від попередників, способів сівби та норм висіву в умовах східного Лісостепу України: Дис. канд. с.-г. наук: 06.01.09. / А. О. Рожков. – Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва УААН – Х., 2004. – 20 с.
4. Андрійченко Л.В. Шляхи реалізації продуктивного потенціалу сортів ярої пшениці / Л.В. Андрійченко, І.М. Музафаров // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2007. – Вип. 4 (43). – С. 216-221.
5. Андрійченко Л.В. Шляхи підвищення врожайності та якості зерна твердої ярої пшениці на півдні України / Л. В. Андрійченко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв : МДАУ, 2006. – Вип. 3 (35). – С. 28-33.
6. Більше уваги ярій пшениці [Електронний ресурс] / [В.С. Кочмарський, С.О. Хоменко, В.Й. Солоня, І.В. Федоренко та ін.] // Аграрний тиждень. України. 23 травня 2014. - Режим доступу: <http://a7d.com.ua/plants/17188-blshe-uvagi-yary-pshenic.html>
7. Рекомендації по вирощуванню ярих: ячменю, вівса, пшениці і тритикале / [А. В. Черенков, М. С. Шевченко, А. Д. Гирка, І. Д. Ткаліч та ін.]. – ДУ Інститут сільського господарства степової зони НААН України, м. Дніпропетровськ. – 2013. – 23 с.
8. Оцінка різних технологій вирощування пшениці ярої в центральному Лісостепу України / [Русанов В.І., Твердохліб А.М., Борсук Г.Ю. та ін.] //

Науково-технічний бюлетень МПП ім. В.М. Ремесла УААН. – К.: Аграрна наука, 2007. – Вип.6-7. – С. 333-343.

9. Чайка В. Д. Вірний вибір протруйника насіння – основна складова високого врожаю / В. Д. Чайка // Агроном. – 2005. – №3. – С.38.

10. Ретьман С. В. Протруєне насіння – якісний врожай / С. В. Ретьман, О. В. Шевчук, С. В. Михайленко // Посібник українського хлібороба. Науково- виробничий щорічник – 2009. – С. 66-67.

11. Ретьман С. В. Новий комбінований протруйник / С. В. Ретьман, О. В. Шевчук // Захист рослин.– 2002.– №7. – С.5.

12. Шевчук О. В. Економічна ефективність застосування протруйників на зернових колосових культурах // О. В. Шевчук, Мат. Всеукраїнської науково – практичної конференції молодих вчених і спеціалістів з проблем виробництва зерна в Україні (5–6 березня 2002р.), Інститут зернового господарства. – Дніпропетровськ. – 2002.– С. 19-20.

13. Арешніков Б. А. Захист зернових культур від шкідників, хвороб і бур'янів при інтенсивних технологіях / Б. А. Арешніков, М. П. Гончаренко, М. Г. Костюковський та ін. за ред. Б. А. Арешнікова. – К.: Урожай, 1992. – 224 с.

14. Методичні рекомендації по збиранню насіннєвих посівів сільськогосподарських культур, післязбиральній обробці, зберіганню і передпосівній підготовці насіння.– Харків.– 2003.– 53с.

15. Кирик М. М. Протруєння насіння ярої пшениці / М. М. Кирик, Г. Ф. Дударєва, С. А. Левада// Захист рослин. – 1999. – №4. – С. 9. 161

16. Бабаянц О. В. Висока ефективність фунгіцидних препаратів – протруювачів насіння, надійний захист майбутнього врожаю / О. В. Бабаянц // Агроном. – 2005. – №3.– С.48.

17. Горбань Р. Вдале протруювання – просте рішення розкриття потенціалу культури / Р. Горбань // Агроном. – 2013. – №1. – С. 102– 103.

18. В. П. Кавунець. Разом з фунгіцидом – інсектицид / В. П. Кавунець, А. А. Сіроштан, П. Г. Голосний, В. М. Маласай // Насінництво. –

2007. – № 3. – С. 7-9.

19. Голосний П. Г. Токсикація рослин ярої пшениці / П. Г. Голосний // Карантин і захист рослин. – 2009. – №4. – С. 10–11.

20. Кавунець В. П., Корчмарський В. С. Насінництво пшениці озимої // Вплив біотичних факторів на урожайність та якість насіння. Миронівка, – 2011. С. 62–96.

21. Власик О. С. Ефективність фунгіцидів / О. С. Власик // Карантин і захист рослин. – К., 2004. – №10. – С. 12–13.

22. Ретьман С. В. Час протруїти насіння / С. В. Ретьман, О. В. Шевчук // Насінництво. – К., 2005. – №3 (51). – С.4–7.

23. Ковалишина Г. М. Шкодочинність фузаріозу колосу / Г. М. Ковалишина, Л. А. Мурашко, А. Б. Ковалишин // Карантин і захист рослин. – 2009. – № 1. – С. 9–10.

24. Макаров І. Л. Волога проти пшениці: Хвороби в умовах зрошення / І. Л. Макаров // Агросектор. – 2008. – №2(27). – С.24–25.

25. Ретьман М. С. Фунгіцидний захист ярої пшениці / М. С. Ретьман // Карантин і захист рослин. – 2011. – 11. – С. 5–7.

26. Ретьман С. В. Септоріоз / С. В. Ретьман та ін. // Захист рослин. – 2002. – №5. – С.4.

27. Крючкова Л. О. Фузаріоз колоса / Л. О. Крючкова // Захист рослин. – 1998. – №8. – С.6.

28. Русанов В. І. Оцінка різних технологій вирощування пшениці ярої в Центральному Лісостепу України / В. І. Русанов, А. М. Твердохліб, Г. Ю. Борсук, А. М. Томашевська // Науково технічний бюлетень Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН Вип. – 6–7, К.: Аграрна наука, 2007. С. 333–343.

29. Арешніков Б. А., Гончаренко М. П., Костюковський І. М., та ін.. Захист зернових культур від шкідників, хвороб і бур'янів при інтенсивних технологіях вирощування. – К.: урожай, 1992. – 127 с.

30. Русанов В. І. Вплив технологій вирощування на продуктивність та

економічну ефективність вирощування пшениці ярої м'якої / В. І. Русанов, А. М. Твердохліб, Г. Ю. Борсук, С. Г. Назаренко, А. М. Томашевська // Науково-технічний бюлетень Миронівського інституту пшениці ім. В. М. Ремесла НААН Вип. – 5, К.: Аграрна наука, 2006. С. 269–279.

31. Трибель С. О. Стійкі сорти. Радикальне розв'язання проблеми зменшення втрат урожаїв від шкідливих організмів / С. О. Трибель // Карантин і захист рослин. – 2004. – № 6. – С. 6–7.

32. Фокін А. Попелиці на зернових культурах / А. Фокін // Пропозиція. – 2009. – № 5. – С. 74–82.

33. Петренкова В. П. Посівні якості насіння в залежності від пошкодження шкідниками / В. П. Петренкова, Т. Ю. Маркова. // Стан та перспективи розвитку насінництва в Україні, Мат. всеукраїнської науково – практичної конференції (19–20 жовтня 2004р.).– Харків 2004.– С.104–105.

34. Секун М. П. Клоп шкідлива черепашка. – К.: Світ, 2002. – 24 с.

35. Курцев В. О. Шкідлива ентомофауна пшеничного агроценозу / В. О. Курцев // Карантин і захист рослин. – 2008. – № 9. – С. 10–12.

36. Довідник із захисту рослин / Л. І. Бублик, Г. У. Васечко, В. П. Васильєв та ін.; За ред. М. П. Лісового. – К.: Урожай, 1999. – 744 с.

37. Секун М. П. Шкідлива черепашка / М. П. Секун – К.: Світ, 2002. – С. 9–11.

38. Кавунець В. П. Вплив пестицидів і біологічно активних речовин на посівні якості насіння та врожайність пшениці ярої / В. П. Кавунець, В. С. Кочмарський, А. А. Сіроштан // Науково технічний бюлетень Миронівський інститут пшениці – К.: Аграрна Наука, 2008. Вип 8. – С. 324– 334.

39. Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості ДСТУ 4138-2002. – К.: Держспожив стандарт України, 2003. – 173 с.

40. Ретьман С. В. Новий комбінований протруйник / С. В. Ретьман, О. В. Шевчук // Насінництво. – 2002. – № 7. – С. 5–6.

41. Ретьман С. В. Протруймо насіння / С. В. Ретьман, О. В. Шевчук // Насінництво. – 2009. – № 2. – С. 8–10.

42. Красиловець Ю. Г., Оптимізація інтегрованого захисту ярої пшениці при підготовці до посіву / Ю. Г. Красиловець, К. М. Складєвський // Агроном. – 2005. – № 1. – С. 28–31.